

Ett samtal

(Nedanstående är ett tänkt samtal mellan några företrädare för olika trosuppfattningar. Personerna har ingen direkt motsvarighet i verkligheten, men deras åsikter är nog välbekanta för många.)

Junikvällen är varm och skön. Från verandan har man en härlig utsikt över sjön. Kvällssolen glittrar i vattnet och fåglarna sjunger sin stilla sång. Alla är gripna av aftonens skönhet och samtalet vill inte riktigt komma igång.

ERIK känner sig riktigt nöjd. De har nyss ätit en god måltid och småbarnen har kommit i säng. Äldste sonen PETER sitter kvar och vill gärna vara med i samtalet. Samtalet, ja. Erik är präst i en liten fri, luthersk församling, och nu har han bjudit in några vänner för att berätta lite om församlingen och ge en presentation av vad man där tror på. Han tycker det är ett bra sätt att ge vittnesbörd om det viktigaste i livet.

De som kommit är kristna eller åtminstone kristet intresserade. Men Erik tycker ändå att några av dem verkar ganska främmande för biblisk kristendom. KENNETH, studiekamraten från Uppsalatiden, verkar numera vara ordentligt påverkad av den moderna bibelkritiken. Erik kan inte riktigt fatta det. Kenneth, som var så ivrigt bibeltroende när han började studierna! Och nu är han visst på väg in i katolska kyrkan...

Annat är det med CHRISTIAN. Han var med i samma bibelstudiegrupp som Erik och Kenneth under de fina kamratåren. Vilken iver och glädje det var kring Guds Ord! Och Christian tycks inte ha förändrats. Fast Erik är lite ledsen över att Christian inte följde med honom in i den

nybildade lutherska kyrkan...

På andra sidan bordet sitter flickorna LINDA och SUSANNE. De är verkligen olika varandra. Linda studerar teologi och är aktiv inom en rad organisationer: fredsrörelsen, kyrkans ungdom, kvinnorörelsen och allt vad det nu är. Erik nästan ryser när han tänker på Lindas åsikter. Hennes "sociala evangelium" tycks inte ha någonting kvar av den bibliska läran om Kristus, tänker han. Då är det bättre med Susanne. Hon tror ändå att Bibeln är Guds Ord, även om hennes uppfattning verkar vara "svärmisk" i många stycken. Erik är lite orolig att hon skall ryckas med i någon av de nya, starkt känslöbetonade rörelserna som lockar med stora under och upplevelser. Susanne hör till dem som ibland kommer till högmässorna i det lilla kapell där Erik predikar. Men lika ofta går hon till pingstvännerna eller baptisterna...

Erik är lite spänd inför kvällens samtal och diskussioner. Att det blir diskussion kommer nog Linda se till. Det är han övertygad om. Men Erik tycker ändå det är bra att ta upp olika trosuppfattningar till diskussion. Man måste kunna ge skäl för sin tro. Tron på Kristus är ju inte bara känslor, som många tycks mena, utan framför allt tro på en bibliskt grundad lära. Den som tror på Bibeln skall inte vara rädd för invändningar och diskussion, utan tvärtom vara tacksam att han får möjlighet att lägga fram den bibliska sanningen och ge skäl för den.

Men nu är det nog dags att sätta igång. Erik börjar med att ge en kort presentation av den lutherska församlingen och dess lära i några huvudpunkter.

ERIK: Se på den underbara naturen omkring oss! Sjön, fåglarna, träden. Inte kan du innerst inne tro att allt detta har kommit till av en blind slump eller någon mystisk utveckling? Måste inte den evige Guden ligga bakom allt detta, alldeles som Bibeln säger i 1:a Mosebokens första kapitel? Men det är människans blindhet i det andliga som gör att hon istället avvisar tron på Gud. Hon vill alltid, när det blir fråga om Gud och frälsning, hålla sig till sitt eget förnuft och lita på sina egna gärningar. Men Bibeln

uppenbarar en helt annan väg för oss: tron på Jesus Kristus. Han är verkligen Guds Son, Gud själv som blev människa, och han har dött och uppstått för våra synder så att var och en som tror får evigt liv. I vår lutherska församling tror vi att allting i Bibeln verkligen är en uppenbarelse från Gud. Han har visat oss precis vem Jesus var, vad han lärde och vad han gjort för oss. Vi tror alltså att Bibeln är Guds Ord från början till slut, och att det bara gäller att ta emot allt som står där utan att lägga till eller dra ifrån något. Jag önskar verkligen att vi allihop skall kunna komma fram till denna tro. Men jag vet ju, att några av oss har vitt skilda uppfattningar i dessa frågor. Ta fram era invändningar! Jag är inte ute efter att få sista ordet, utan vill bara peka på det som jag är övertygad om är sant enligt Bibeln. Var så goda!

LINDA: Ja, det var ju en vacker predikan, Erik! Men har du och eran "lutherasistiska" församling fattat att vi lever år 1987? Ursäkta, men jag tycker att det verkar som om ni tror att det fortfarande är år 1587. Ni pratar alldeles för mycket om Luther. Han var ju både kvinnohatare, judeförföljare och antikommunist! Håller man så bokstavligt på Bibeln som ni, måste man ju återinföra slaveriet och hylla religionskrigen. Tack för ordet!

KENNETH: Nämen lugna ner dig lite, Linda! Luther kunde väl inte vara antikommunist 300 år före Karl Marx, eller hur? Men det är väl klart, att skulle Luther ha levt idag, så skulle han bergsäkert ha varit antikommunist. Tala om slaveri och religionskrig! Det är ju till stor del de kommunistiska diktaturerna som står för förtrycket i dag, inte minst av judarna bakom järnridån...

LINDA: Hör på den! Så talar bourgeoisien och maktens lakejer... Förtrycket kommer från fascisterna. Se bara på USA och Sydafrika!

ERIK: Stopp, stopp! Lova mig att det här inte skall få urarta till en politisk debatt. Den kan vi ta en annan gång. Får jag bara reda ut ett par saker Linda?

LINDA: För all del.

ERIK: Tack. Enligt vår tro är kyrkans huvuduppgift att predika evangelium om syndernas förlåtelse och förvalta sakramenten. Det är vad vi kallar det ”andliga regementet” genom Ordet, något som sker utan tvång och skänker evigt liv. Men Bibeln har också en klar lära om staten och överheten, som inte bär svärdet förgäves. Som kristna tillhör vi både det andliga och det världsliga regementet. Men de båda får inte blandas samman, som man t.ex. gör i olika statskyrkosystem. Och kommunismen är en ideologi som på många sätt strider mot biblisk kristendom.

LINDA: Ingalunda!

ERIK: Låt mig ge ett enkelt bevis.

LINDA: Om du kan, ja!

ERIK: Okej. Jag läser innantill ur NT (Hedegårds övers). Ett ögonblick... nu har jag hittat stället: ”Varje människa måste underordna sig de myndigheter hon har över sig. Ty det finns ingen överhet som inte är av Gud, och den överhet som finns är insatt av Gud. Av detta följer, att den som sätter sig upp mot överheten, han står emot Guds ordning, och de som står emot den skall få sitt straff” (Rom. 13:1, 2). Svara ärligt, Linda. Stämmer detta överens med kommunismen?

LINDA: Kom inte dragandes med hustavlan och Luther nu igen.

KENNETH: Försök inte slingra dig, Linda! Svara på frågan.

LINDA: Ja, det är hur lätt som helst. Orden som Erik läste var ju av Paulus, och Paulus var kvinnohatare och höll på slaveriet. Det hade varit bättre om kyrkan mer hade lyssnat på Jesu enkla lära om fred och kärlek. Förresten säger Paulus själv: ”Här är inte jude eller grek, här är inte man och kvinna. Alla är ni ett i Kristus.” Det står någonstans i Galaterbrevet, tror jag. Ni hör att också jag är bokstavstroende!!

CHRISTIAN: Nu kanske jag får säga en sak. De där orden, Linda, om man och kvinna, de upphäver inte skapelseordningen. Stället handlar om dopet och tron och visar att där är det ingen skillnad: alla är lika rättfärdiga i Kristus. Däremot upphävs inte den bibliska ordningen mellan man och kvinna, föräldrar och barn, överhet och undersåtar...

LINDA: Undersåtar, jo, jag tackar... 1987!

CHRISTIAN: Ja, just 1987! Gäller inte Bibeln lika mycket i dag som på Paulus tid?

KENNETH: Här kanske jag kan komma in. Jag respekterar din lutherska uppfattning, Erik, men ändå... Jag tycker nog att den har blivit alltför biblicistisk. Tiderna förändras ju, och vi måste också räkna med att den Helige Ande leder kyrkan till att ständigt anpassa sig i nya situationer. Bibeln innehåller knappast en enhetlig teologi, utan flera olika fornkyrkliga traditioner. Vi ser ju i kyrkohistorien hur tokigt det kan gå, när enskilda människor försöker att tolka Skriften vid sidan om kyrkans läroämbete. Det var nog även Luthers stora misstag. Han litade alltför mycket på sig själv utan att ta hänsyn till århundraden, ja, årtusenden av kyrkomöten och andlig vishet. Skapelseordningen tror jag också på, Christian, men kyrkan kan mycket väl komma fram till att den ordningen i dag skall tillämpas något annorlunda än på Paulus tid.

LINDA: Just det, Kenneth. Men varför är du då emot kvinnliga präster? Eller har du ändrat dig sen sist? Det skulle vara intressant att höra.

KENNETH: Nja... Det vill säga... Det beror på vad kyrkan genom Anden kommer fram till. En enda liten kyrkoprovins kan väl inte besluta i hela kyrkans namn vid sidan om det ämbete som verkar i enlighet med den apostoliska successionen.

LINDA: Påven alltså! Säg det rakt på sak utan kringelkrokar.

KENNETH: Ja, Bibeln säger faktiskt om Petrus: På denna klippa skall jag bygga min församling. I det fallet är jag biblicist. Om alla respekterade detta skulle kyrkan inte vara splittrad...

LINDA: Ja, om bara den käre påven upphörde med sina griller om förbud mot aborter, skilsmässor och preventivmedel. Varför inte en kvinnlig påve!?

ERIK: Hör ni, håller vi inte på att spåra ur lite nu? Men vi har en intressant och viktig principfråga här. Vilket är egentligen grunden för tron? Är det "Skriften allena", som vi lutheraner säger, eller är det Skriften och traditionen? Om det är som Kenneth säger, att det finns flera olika teologier i Bibeln, då måste vår lära om Bibeln falla. Men vi tror faktiskt att den Helige Ande har talat både genom profeter, apostlar och evangelister så att alltsammans mycket väl stämmer överens. Vad säger du, Susanne? Håller du inte med mig om det?

SUSANNE: Jo, det gör jag verkligen. När man blir frälst och känner att man har Jesus i sitt hjärta, så förstår man att Bibeln är Guds Ord. Det är viktigt att vi går ut och vittnar för alla människor om hur Jesus gör under och botar sjukdomar i dag.

PETER: Pappa, visst är det fel att lära, att den som tror inte kan bli sjuk?

KENNETH: Men Peter då! Det har väl inte Susanne sagt.

PETER: Jo men, lär dom inte så på Livets Ord i Uppsala?

ERIK: Jag hade ju inte tänkt att vi skulle hamna i den diskussionen. Men vi skall inte väja för några frågor. Jag är mycket kritisk mot en hel del av det som lärs inom Livets Ord. Men först vill jag höra vad Susanne säger om detta.

SUSANNE: Ja, jag tycker att det är viktigt att vi är öppna för hur Jesus verkar i dag. Det finns många som blivit frälsta på deras möten, och jag har svårt att tro, att Gud vill att den som tror på Jesus skall vara sjuk. Det står ju hos

Jesaja, att Jesus bar våra sjukdomar. Då skall vi väl inte behöva bära på dem igen.

PETER: Ja, men du har ju glasögon, Susanne. Närsynthet är väl en sjukdom?

ERIK: Det här är en allvarlig fråga och inget att skoja om. Livets Ord vill ta Bibeln på allvar, och det är ju bra. Många är kritiska mot dem bara för att de talar om: synd och nåd, himmel och helvete osv. Det gör också vi, fast på ett annat sätt. Men en sådan förkunnelse passar inte folk i allmänhet som hellre vill ha en urvattnad kristendom.

LINDA: Just det! Det är den gamla svaveldoftande förkunnelsen som inte längre passar. Du pratar som om Bultmann inte hade funnits.

ERIK: Inte alls. Sådana som Bultmann och Krister Stendahl kan inte göra Bibelns eviga budskap inaktuellt. De är bara moderna företrädare för den gamle ormens uråldriga förnekelse av Guds Ord.

LINDA: Och vad har ormarna gjort för ont? Du tror väl ändå inte på paradismyten?

CHRISTIAN: Det gör då jag i alla fall. Genom Adams och Evas fall kom synden in i världen. Se hur världen ser ut i dag. Det finns ondska, synd och elände överallt. Är det inte ett kraftigt bevis för att Bibeln har rätt?

ERIK: En sak i sänder. Nu gällde det sjukdom och helbräddagörelse. Susanne har pekat på ett viktigt bibelord. Jesaja talar om Herrens lidande tjänare, alltså Kristus, och säger: ”Men det var våra sjukdomar han bar, våra smärtor, dem lade han på sig, medan vi höll honom för att vara hemsökt, tuktrad av Gud och pinad. Ja, han var sargad för våra överträdelsers skull och slagen för våra missgärningars skull. Straffet var lagt på honom, för att vi skulle få frid, och genom hans sår blir vi helade” (Jes. 53:4, 5). Detta är verkligen ett underbart bibelställe. Det visar att Jesus har lidit Guds straff för alla våra synder så att vi går fria. Sjukdomen är en följd av synden, liksom allt annat

lidande och till sist döden. Jesus har burit allt detta. Han har dött i vårt ställe, för att vi inte skall behöva dö den eviga döden. Men då är frågan, Susanne: Innebär detta bibelställe att vi som kristna aldrig behöver bära någon synd, lida eller dö?

SUSANNE: Nej, men synden är förlåten, och då skall vi väl inte behöva vara slavar under sjukdomar som Jesus burit.

ERIK: Vi kan aldrig bli fria från synden, lidandet, sjukdomen och döden här på jorden. Men Jesus har övervunnit allt detta, och därför behöver, som du säger, en kristen inte vara slav under djävulen och allt det onda. ”Men i allt detta vinner vi en överväldigande seger”, skriver Paulus i Rom. 8:37. Observera att det står ”i allt detta”, alltså i lidandet, i prövningen, och också i sjukdomen. Ja, mitt i döden vinner en kristen seger, då himmelen öppnas för alltid. Därför är den s.k. framgångsteologin falsk, när den tar bort korset eller lidandet ur kristendomen.

SUSANNE: Ja, men jag tror ändå att Gud gör under i dag. Det kan ingen förneka.

ERIK: Det är inte så jag menar. Jag tror fast och visst att Gud verkar och gör under i dag. Vi både får och skall be till Gud om att han skall göra oss friska när vi är sjuka. Men vi måste säga: Ske din vilja. Vi har här inget absolut löfte om att alltid bli friska. Ibland vill Gud att vi skall förhålliga hans namn genom att tåligt bära sjukdom och lidande. Aposteln Paulus själv bad tre gånger till Gud om att bli befriad från ett svårt lidande, ”en törntag i köttet”, men Gud svarade nej: ”Min nåd är dig nog, ty kraften fullkomnas i svaghet” (2 Kor. 12:9). En sjuk människa skall därför inte tänka att det är något fel på hennes tro bara därför att hon är sjuk. Men det är också en annan sak jag vill säga i detta sammanhang. Vi lutheraner är mycket skeptiska till dessa möten med under, helbrägdagörelser, tungotal och sådant. Det blir ofta fråga om en slags andlig sensation istället för en ren och klar biblisk förkunnelse med det verkliga evangeliet i centrum.

CHRISTIAN: Jag håller med dig. Det är många som träder fram med alla möjliga märkliga profetior, tecken och under. Man måste först pröva och se till så att det inte är fråga om falska profeter.

LINDA: Falska profeter! 1500-talet igen!

SUSANNE: Jo, men visst finns det falska profeter: Jehovas vittnen, Mormonerna och en del andra skumma sekter. Men det är inte dem jag menar. Jag tänker på förkunnare som tar Bibeln på allvar. På deras möten sker det verkligen under ibland.

ERIK. Vi behöver nog studera vad Bibeln menar med falsk profet. Jesus säger ju, att de ofta kommer i fårakläder. Det måste betyda förkunnare som framträder med många bibliska sanningar för att dölja sina mer försåtliga villfarelser. Jag anser t.ex. att den som förnekar barndopet är en falsk profet.

SUSANNE: Nu blir jag lite upprörd. Det finns väl många Andens män bland t.ex. baptisterna och pingstvännerna. Skulle alla dessa vara falska lärare!? Nu tycker jag att du går alldeles för långt.

KENNETH: Ja, och hur går det då med ekumeniken? Det är faktiskt lutherdomens och protestantismens stora fel att man delar upp sig i mindre och mindre grupper, som bekämpar varandra. Det finns inte två människor med precis samma trosuppfattning.

PETER: Jag är då i alla fall glad att inte behöva vara med i den romersk-katolska kyrkan, där man förnekar rättfärdiggörelsen genom tron allena. Påven är Antikrist!

KENNETH: Hör på den! Du menar väl inte på allvar att påven är Antikrist? Han som är så sympatisk och fredsälskande. Det är ju absurt!

PETER: Jo, det tror vi i vår församling. Laglöshetens människa har satt sig i Guds tempel, säger Paulus. Jag tror

också det står något om det här i våra bekännelseskrifter, eller hur pappa?

ERIK: Ja, det gör det och den här läran om påven grundar sig klart och tydligt på 2 Tess. 2. Påven uppträder som kristenhetens ledare och menar sig tala i Kristi ställe. Som sådan är han ofelbar både när han tolkar Bibeln eller kommer med nya läror. Och fortfarande förnekar påvekyrkan Bibelns huvudsanning om rättfärdiggörelsen endast genom tron. Men, Kenneth, det handlar inte om påven som person, utan om själva det ämbete han innehar. Genom reformationen avslöjades påvedömetts bedrägeri, och vi är tacksamma för det. Visst kan det finnas många Guds barn bland döpta katoliker, men detta då trots den antikristliga ledningen.

KENNETH: Hur kan du säga så, du som är så högkyrklig med t.ex. klockringning och elevation under nattvardsmässan? Det anses ju av många vara katolskt.

ERIK: Nu blandar du samman ceremonierna med läran. Det alltigenom avgörande för oss är den bibliska läran. Är vi bara ense där, kan vi ha olika gudstjänstbruk utan att enheten går förlorad. I vår församling vill vi värna om den kristna friheten att använda olika liturgiska bruk, som vi tycker är meningsfulla. Sådana har man använt sig av under hela kyrkans tid, och vi vill gärna hålla fast vid gamla fina traditioner som inte strider mot Bibeln.

Korstecknet t.ex., som förekom redan i fornkyrkan, använder vi som ett välsignelsestecken och som en påminnelse om att Guds Son på korset sonat alla våra synder. Och prästens mässkläder skall visa att han träder fram inte i eget namn utan i Kristi namn och på hans uppdrag. Vi lär ju att det finns ett av Gud instiftat ämbete, som är till för att Ordet och sakramenten skall förvaltas rätt.

LINDA: Är ni inte trötta på den ständiga ämbetsdebatten snart. Kom inte med Paulus nu igen. Jag tänker i alla fall inte tåla i församlingen.

ERIK: Nej, jag märker det. Men du räknar ju inte heller Paulus som en verklig auktoritet, en Kristi apostel, vad jag kan förstå. För mig finns det här ingen skillnad mellan Paulus och Jesus. Det Paulus talar och skriver gör han på Kristi uppdrag, ledd av den Helige Ande. Som kristna måste vi böja oss för detta.

LINDA: Auktoriteter som vi skall böja oss för? Nej tack! Kristendom är väl ändå först och främst att ställa sig på de förtrycktas och utsugnas sida, att kämpa för fred och frihet. Och det gäller då också att kasta av sig det gamla mansdominerade oket. Här har feministteologin visat vägen. Gud är lika mycket moder som fader. Det är faktiskt väl att det finns sådana som Krister Stendahl.

ERIK: Men det är väl beklagligt att han är en man, förstår jag. Du, Linda, vi har nog helt skilda uppfattningar om vad som är sann kristendom.

LINDA: Ja, det är vi i alla fall överens om!

KENNETH: Det där med klockringningen har du inte svarat på. Är ni inte lite katolska i alla fall?

ERIK: Jag är verkligen glad för alla frågor. Då får Man tillfälle att förklara saker och ting. Det där med klockringningen under mässan beror på att vi, liksom Susanne, tror på att Jesus gör under här och nu.

SUSANNE: Hur då? Jag har faktiskt reagerat lite mot den där klockringningen i er gudstjänst. Och dessutom mot att inte vem som helst får delta i nattvardsgången, utan bara församlingens medlemmar.

ERIK: Men klockringningen vill bara rikta församlingens uppmärksamhet på det stora under som sker i nattvarden. När instiftelseorden läses blir brödet Kristi kropp och vinet Kristi blod. Vi tror verkligen att något stort och härligt sker, och det firar vi med klockors klang och med elevation, dvs. att högtidligt lyfta upp Kristi kropp och blod inför alla.

LINDA: Men det där är väl ändå inget lutherskt utan ren transsubstantiationslära!

SUSANNE: Trans... vadå för någonting? Ni kan väl sluta med det där teologiska fikonspråket.

CHRISTIAN: Transsubstantiation betyder visst att brödet förvandlas till Kristi kropp, så att det inte längre är bröd. Men Erik, inte tror ni väl på den läran?

ERIK: Nej, det gör vi inte. Brödet upphör inte att vara bröd. Det har man felaktigt lärt i den katolska kyrkan. Men här måste vi se upp. Den verkligt allvarliga villfarelsen är, när man lär att ingenting alls händer med brödet och vinet. I nattvarden blir och är bröd verkligen Kristi kropp. Har man bara detta klart för sig är det inte fel att tala om förvandling. Det har kyrkan gjort mycket långt tillbaka. Så gjorde ibland Luther och även de lutherska bekännelseskriterierna använder på något ställe ordet ”förvandlas” om brödet.

SUSANNE: Men hur skulle brödet kunna förvandlas till Kristi kropp? Kristi kropp är väl i himmelen fast han själv är andligt närvarande hos dem som tror. Nattvarden är väl framför allt en symbolisk handling som visar hur Jesus offrade sin kropp och sitt blod för oss.

ERIK: Men Jesus säger ju: Detta är min kropp, detta är mitt blod.

LINDA: Det var urkyrkan som la de orden i hans mun, ja. Vad han verkligen sa vet väl ingen.

CHRISTIAN: Men Linda! Har du då ingen respekt för Skriftens ord?

ERIK: Nåja, Linda säger ju bara det som hon fått lära sig av professorer, teologiska lärare och biskopar i den kyrka hon tillhör. Hon är en pigg, vaken och rättfram elev.

CHRISTIAN: Var inte det där en pik åt mig också, fastän den var fin? Du menar att vi bibeltroende borde lämna

Svenska kyrkan?

ERIK: Ja, det har jag ju aldrig gjort någon hemlighet av. Men jag varnar för att rusa iväg alltför hastigt. Man kan lämna en kyrka av fel orsak också. Att Svenska kyrkan sedan gammalt lär och tolererar villfarelse är alla bibeltroende smärtsamt medvetna om. Men många tror att man skall stanna tills villfarelsen nått en viss nivå, så att säga. Men så lär inte Bibeln. Man skall inte ha gemenskap med någon villfarelse, utan hålla sig till den kyrka som förkunnar Guds Ord rent och klart i alla stycken.

KENNETH: Men än en gång – hur går det då med ekumeniken?

ERIK: Ja, det får väl gå hur det vill. Sann ekumenik blir det när man lär och lever efter Efesierbrevet. Det finns bara ”en Herre, en tro, ett dop, en Gud, som är allas Fader...” (Ef. 4:5). Alla kristna i alla tider förenas av denna enda bibliska tro, och så finns det i sanning bara en kristen kyrka, som är Kristi kropp. Och Kristus är denna kyrkas Herre, och han skall föra henne in i den eviga saligheten. Men nu, mina kära vänner, skall vi kanske sluta detta samtal för den här gången. Solen har gått ner och det börjar bli kyligt. Vad sägs om något varmt att dricka därinne och lite vacker musik?

Sten Rydh

[^]